

PRIKAZ
**NARODNA NOŠNJA GRADA PAGA. PRIRUČNIK
ZA REKONSTRUKCIJU NOŠNJE**

Nerina Eckhel. Hrvatski sabor kulture, Zagreb 2002, str. 76, 24 str. fotografija, 5 tabli s krojevima.

U okviru izdavačkog projekta *Narodne nošnje Hrvatske. Priručnici za rekonstrukciju narodne nošnje*, što ga već niz godina ostvaruje Hrvatski sabor kulture iz Zagreba, u 2002. godini objavljen je dvadesetpeti svezak. Njime nošnju grada Paga predstavlja Nerina Eckhel, djelatnica Etnografskog muzeja u Zagrebu. Riječ je o provjerenoj suradnici na tom projektu, jer je već dosad bila autoricom dvaju svezaka. To su *Narodna nošnja zagrebačkog Prigorja – Šestine*, 1984. (s ponovljenim izdanjem 1987.) te *Narodna nošnja ogulinskog kraja*, 1986. Pritom valja istaći da se autoričin udjel ne iscrpljuje samo u tekstualnom dijelu već je, zahvaljujući svojem tehničkom znanju, sama izradila i pripadajuće krojeve.

Premda se odjeća što su je u prošlosti odijevali Pažani izdvaja specifičnom polikromnošću i profinjenom elegancijom, začudo nije izazvala veće zanimanje naših etnoloških prethodnika. Najraniji zapis potječe iz 1938., od Božidara Širole, koji je u manjoj monografiji o paškom naselju Novalji usput naveo i nešto lapidarnih podataka o ženskoj i muškoj odjeći u gradu Pagu. Više je pozornosti tom kulturnom fenomenu posvetila Marijana Gušić u radovima iz 1955., 1957. i 1975., ali je u njima obradila samo žensko ruho. Stoga je pred Nerinom Eckhel stajala i zadaća dodatnoga, i terenskoga i arhivskoga istraživanja kako bi slika o nekadašnjem načinu odijevanja bila što potpunijom.

U prezentaciji svojih spoznaja morala se pridržavati sheme koja je predviđena za sve sveske ove serije. To će reći da je uvodno ukratko predstavila i sam otok i istoimeni grad u njegovu prostornom, povijesnom, gospodarskom i kulturnom aspektu. No, već u poglavlju o tekstilnom rukotvorstvu imala je prilike čitatelje i korisnike priručnika temeljito obavijestiti o paškom čipkarstvu, temi kojom se posebice bavi i kojom suvereno vlada. Središnji dio teksta zauzima poglavlje u kojemu je uz uobičajeni prikaz muške i ženske odjeće uključen i, u dosadašnjim izdanjima većinom izostavljan, opis dječjeg odijevanja. Međutim, u prikazu ženske nošnje nije se zadržala samo na predstavljanju otmjena, svečanog modaliteta. Jednako tretira i onaj svakodnevni, naizgled manje atraktivan, ali s etnološkoga gledišta jednako vrijedan modalitet, naglašujući potrebu i za njegovim dokumentiranjem. Korisno je i autoričino upozorenje na neadekvatan izgled opremanja djevojčica, jer je to problem koji se s istom učestalošću pojavljuje i u mnogih drugih folklornih skupina. Napokon, u posljednjem je poglavlju odjevni komplet svečane nošnje grada Paga raščlanila u sastavne dijelove i precizno uputila kako se može izraditi,

vodeći računa o suvremenoj ponudi tekstilnih materijala kao i o raspoloživom izvedbenom znanju.

Uz već spomenute crteže krojeva knjiga je opremljena i ilustrativnim materijalom: dragocjenim slikarskim prikazima iz 19. st., starim fotografijama iz prvih desetljeća 20. st. te suvremenim fotografijama od kojih je većinu ostvario majstor umjetničke fotografije Damir Fabijanić.

U uvriježenu shemu priručnika od ovog je sveska uvedena i jedna novina: prilog o lokalnim folklornim plesovima. Tekstom *Ukratko o plesovima i plesanju na otoku Pagu* autor Stjepan Sremac ne spominje samo što se plesalo nego i u kojim prigodama i u kojem prostoru. To je nedvojbeno korisna dopuna osvjetljavanju onih svečanih događaja u životu Pažana u kojima je nošnja nezaobilazna sastavnica.

Cjelokupni je tekst objavljen i na engleskom jeziku u prijevodu Mirjane Randić.

Aleksandra Muraj